

Harrestrup å, Vigerslevparken.

Vigerslev parken er i dag en smuk gammel varieret park og en del af en grøn kile, der snor sig rundt om København. Denne grønne kile går fra Kalveboderne til Damhussøen og videre langs Damhusengen, Kongebjergparken, Vestvolden og ud til Utterslev mose. Denne smukke bilfri passage benyttes dagligt af mange fodgængere og cyklister.

I de sidste 28 år har jeg boet 200 m fra Vigerslevparken og jeg cykler dagligt langs Harrestrup å på vej til arbejdet. Dette område betyder rigtigt meget for mig, og jeg ser det som en alvorlig forringelse, hvis en stor andel af den gamle træbeplantning fældes eller skades ved jordarbejdet i forbindelse med dette projekt.

Projektet blev oprindeligt lavet som et naturgenopretningsprojekt, men er senere blevet en kombination af et naturgenopretningsprojekt og et skybrudssikringsprojekt, der tager udgangspunkt i, at det skal kunne opfylde kravene til en 100 års regnhændelse. Det er en smuk tanke at sno åen ned gennem de åbne områder i Vigerslevparken, og det er vigtigt at lave skybrudssikring, men man skal ikke gøre det ved at fælde en stor procentdel af den eksisterende træbeplantning i parken. Det er et helt forkert udgangspunkt, at man vil lave skybrudssikring og et naturgenopretningsprojekt ved at fælde træer. Fældning af træer forværrer kun vores generelle klimabelastning, da binding af CO₂ i beplantningen er vigtig for at minimere den globale opvarmning. Når man laver skybrudssikringsprojekter og naturgenopretningsprojekter er det utrolig vigtigt at tage udgangspunkt i den eksisterende natur og så vælge projekter, der kan tilpasses den eksisterende park uden at fælde mange hundrede træer. Denne del af det storkøbenhavnske område er i forvejen fattig på natur og parker med store træer.

Skader på træer.

I rapporten skriver I, at I vil **erstatte fældede træer 1:1** med nyplantede træer. Det lyder flot, men når I kun registrerer eksisterende træer der er over 5 meter høje, så vil der være mange hundrede mindre veletablerede træer, der slet ikke tæller med i Jeres træopgørelse over fældede træer i Vigerslevparken. Derimod er jeg helt sikker på, at de fleste af de træer I genplanter er meget mindre end 5 m. i højden. Når I på s. 17 skriver, at der fældes 332 af de eksisterende træer, så er det en kraftig undervurdering af det, der virkelig sker. Antallet på 332 træer der fældes er nok dobbelt så stort i virkeligheden. Hvis man også **tæller de mindre træer med**, så ender vi på et væsentligt højere antal fældede træer. Dertil kommer, at **et storkronet 90 år gammelt egetræ** er et helt økosystem i sig selv, hvor der **kan leve 2000 forskellige organismer**, og den naturværdi, det indeholder, kan aldrig erstattes af et lille nyplantet træ. Her kan man virkelig tale om biodiversitet, og det er sørgeligt, at I kun kunne tælle 24 forskellige insektarter i Vigerslevparken (s. 126).

På den østvendte side af åen vil I lave et **omfattende gravearbejde** (se figur 3-6 s. 19), og nogle steder **fjerner I op til 2 m. af den eksisterende jord**. Dette vil dræbe samtlige træer i dette område. Og i de områder hvor I hæver jordniveauet, vil træernes rødder langsomt blive kvalt. Hvis man hæver terrænet med 20-40 cm på røddernes rodzone, så

dræber man de fleste træer langsomt i løbet af de næste par år pga. iltmangel. Figur 3-6 er i øvrigt tegnet forkert, da de store træer på venstre side af figuren bliver fjernet ved det omfattende gravearbejde.

I skriver, at I overvejende vil anlægge **anlægsveje** uden for træernes drypzone (s. 39), men i gamle parkområder vokser træernes rødder væsentligt længere ud til siderne end drypzonen, og derfor vil der også ske skade på de bevarede træer længere uden for drypzonen, når der sker komprimering af jorden. Disse skader vil blot vise sig langsomt i årene efter anlægsfasen.

Lige nord for **Landlystvej** planlægger I at fælde 7 store træer i den østlige side ca. 40 m væk fra åen. Hvorfor skal disse træer fældes, når I har en politik om at eksisterende træer kun fældes, hvor det er afgørende nødvendigt?

Ifølge Københavns kommunes **træpolitik** (s. 71) skal der sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København. Det lever I ikke op til i dette kæmpe anlægsprojekt.

På side 19 skriver I, at I fravælger **birk** til genplantning pga. dens allergene virkning. Hvorfor vælger I ikke bare lav-allergene sorter af birk? Det er en drastisk beslutning helt at udelukke birk, når det faktisk er den dominerende art i Vigerslevparken i dag (s. 16). I øvrigt er mange af de allergene birkepollen blæst over Øresund med varme luftstrømme fra det sydlige Sverige.

Konsekvenserne af dette voldsomme jordarbejde skal undersøges inden I sætter dette projekt i gang, så det ikke ender med en katastrofal skade på denne gamle smukke park. For at undersøge denne skade på træernes rodsystemer, vil jeg anbefale, at I henvender Jer til seniorrådgiver, **Iben M. Thomsen**, som tidligere har skrevet om indsats overfor rodskader på træer.

Det samlede antal døde træer vil blive voldsomt højt, hvis man både tæller de mindre træer med på under 5 meters højde samt de mange træer, der langsomt dør pga. jordflytningsskader og trykskader på rodzonen. Vi ender muligvis oppe på **over 1000 døde træer**. Dertil kommer al den ødelagte **urte- og buskvegetation**, der har tilpasset sig dette område igennem de sidste 90 år.

Det er et absurd højt antal dræbte træer, når man samtidig gentagne gange igennem rapporten roser sig selv for at lave naturgenopretning, der forbedrer biodiversiteten.

I Jeres billagsmateriale (Bilag 3) er der manglende og **forkert signaturforklaring**. Symbolet for hvilke træer der skal fældes, er slet ikke med i signaturforklaringen, så det fandt jeg først ud af, da jeg talte i telefon med projektleder, Jens Lauritz Hansen. Det er en alvorlig fejl at lave i sådan et kæmpeprojekt, og det gør det fuldstændigt umuligt for borgerne at vurdere konsekvenserne af projektet, og derfor bør der laves en helt **ny høringsperiode**. Fejlene i bilaget skal rettes, og der skal laves et **ekstra afsnit om langtidsskader på de tilbageværende træer**. I øvrigt er der kun markeret ganske få genplantninger i Bilag 3.

Landskab og kulturarv.

Den tætte beplantning omkring Harrestrup å fra Hvidovre station og ned til Kalveboderne er i dag en smuk tæt skovagtig beplantning med meget fugleliv. Specielt den vestvendte side af parken, hvor åen løber, vil delvist blive ødelagt af det store anlægsarbejde og det vil tage over **50 år før dette skovagtige miljø bliver genskabt.**

Ifølge **åbeskyttelseslinien** (Naturbeskyttelseslovens § 16 stk. 1) må man ikke foretage beplantninger eller ændringer i terrænet inden for sø- og åbeskyttelseslinier. Jeg mener ikke der bør dispenseres fra denne bestemmelse, da der **ikke** sker en forbedring af biodiversiteten samt de landskabelige og rekreative værdier.

Landskabsværdien i Vigerslevparken forringes væsentligt i forhold til Jacob Bergmands oprindelige ideer med parken. Han var stadsgartner og planlagde Vigerslevparken i 1936 med inspiration af filosofganghaver med smalle stier med tæt beplantning på siderne (s. 78). Senere i samme afsnit konkluderer I, at landskabets følsomhed for træfældning er høj (s. 85), men i Jeres sammenfattende miljøvurdering (s. 93) vurderer I, at den overordnede påvirkning på landskab samt kulturarv er lille i anlægsfasen og positiv i driftsfasen. Dette er **decideret en fejlkonklusion**, når man netop fælder mange træer på den vestvendte side af stien ned mod åen, og det vil tage 40-50 år før nye træer vokser op og giver samme effekt. Landskabet vil pludselig blive mere åbent, og man vil kigge ind imod boligblokke og andre bygninger, hvor man tidligere cyklede igennem en tæt skovkorridor. Det vil være en væsentlig forringelse.

Biodiversitet.

Mange steder i rapporten skriver I, at det overordnede mål er at forbedre den nuværende naturoplevelse og at styrke biodiversiteten (f.eks. s. 71). Mange steder bliver det brugt som en formildende omstændighed for de mange træfældninger og forringelsen af landskabsværdien eller som et argument for at dispensere fra åbeskyttelseslinien. Men et nyt frø, der bliver lagt i jorden og giver en ny planteart, kan aldrig erstatte et 80 år gammelt træ. Vi er alle interesserede i biodiversitet, men dette ”modeord” må aldrig misbruges som begrundelse for at fælde store flotte gamle træer.

I afsnit 11 skriver I, at der i dag er 32 træarter, 22 buskarter, 111 arter af urter og 64 dyrearter i Vigerslevparken i dag. Men I skriver meget lidt om, hvad der kommer af nye arter, som kan give denne forbedrede biodiversitet. Det er ellers et krav i Bilag 4 punkt 5. Der står, at rapporten skal redegøre for, hvilke træer bygherre anser det for nødvendigt at fælde, og der skal være en beskrivelse af den beplantning, som forventes etableret. **Hvis ikke I beskriver dette, så kan I jo ikke postulere, at biodiversiteten bliver forbedret ved projektet.**

Mht. de træer som bygherre anser det for nødvendigt at fælde, så er forvirringen total, da der som sagt er en alvorlig fejl i signaturangivelsen, og der er kun angivet få nyplantninger på kortene i bilag 3.

Ofte sker der en forringelse af biodiversiteten mange år efter, at store anlægsprojekter er gennemført. Den gamle tilpassede beplantning bliver fjernet mange steder og jordlagene bliver komprimerede. Den nye jord, der bliver kørt ind, er mere gold og fattig på det gavnlige svampeliv, der lever i symbiose med planterne. Den nye beplantning er mange år om at etablere sig, og der er normalt mange, der vil dø undervejs. Tæt ved åen fælder I en meget stor procentdel af de gamle storkronede træer, som netop har den rige biodiversitet.

Jeg venter spændt på at se, hvordan I vil dokumentere, at der kommer en bedre biodiversitet ved projektet. Jeg håber dog ikke I vil anvende **Rambøll's afgrænsningsnotat** (Projekt nr. 1100040467), hvor der fuldstændigt naivt står i afsnit 5.1 : ”at der kan etableres en naturlig vandløbsflora og -fauna, og der kan etableres gydebanks, så ørreder på sigt kan gyde i åen”. Vel og mærke i en å, hvor der fortsat vil være overløb af kloakvand ved kraftigt nedbør, og hvor I selv skriver at vandkvaliteten er ringe (s. 7) . Tæller ørred med i Jeres regnskab for den forbedrede biodiversitet? Måske skal vi også undlade at tælle isfugl og vandstær med, da de overhovedet ikke lever i disse omgivelser!

Cykling gennem Vigerslevparken

Vigerslevparken er i dag en del af den grønne kile rundt om København, og den benyttes af utroligt mange fodgængere og cyklister. I skriver, at parken holdes åben for gående trafik i stort set hele anlægsperioden, men I vil spærre for cyklende trafik nord for Folehaven, hvor I vil lave omdirigering af cyklister via Vigerslevvej (s. 36). Det vil være et utroligt stort afsavn, hvis denne grønne passage afbrydes i den treårige anlægsperiode, blot med en skiltning om, at man kan cykle langs en trafikeret landevej i stedet. Rigtig mange borgere bruger denne grønne kile som transportvej til arbejdet, og endnu flere bruger den som en motionsrute i fritiden. I Jeres trafiktælling har I kun målt cykeltrafikken på tværs igennem parken, men I har aldrig målt hvor mange, der benytter den nord/sydgående sti. Det er en alvorlig mangel i projektet. Til sidst i afsnittet om trafik (s. 161) tillader I Jer at konkludere, at den overordnede påvirkning for cyklister i anlægsfasen er lig nul eller en ubetydelig påvirkning. Det er i høj grad igen et eksempel på en **fejlkonklusion**.

Diger i parken.

Sidst i rapporten (s. 195) skriver I, at de geotekniske egenskaber i de eksisterende **diger i parken ikke er undersøgt**. I ved ikke, om jorden er stabil nok, til at modstå det store vandtryk der vil komme ved et kraftigt skybrud. Vil det sige, at I tænker på at lave et **kæmpeprojekt til 190 millioner**, uden først at undersøge, om digerne kan holde til

denne belastning? Det betyder, at hvis der kommer et stort skybrud et år efter anlægsarbejdet er afsluttet, så er der risiko for et digebrud, og man kan starte forfra med et **nyt kæmpe anlægsprojekt**, med udskiftning af digejorden og genplantning af digekanterne.

Alternativ plan:

Behold Harrestrup å som den er nu, i den midterste del af Vigerslevparken **imellem Hvidovre station og Helbovej**. På denne strækning er der alligevel ikke plads til at lave rigtige **snoninger af åen**. Lad også de gamle fliser ligge i bunden af åen, da optagning af fliserne vil gøre mere skade end gavn på den gamle smukke trævegetation langs åen.

Syd for Helbovej og ned til Vigerslev Alle kan man lede åen igennem flere store snoninger midt i parken. Her er der et stort bredt græsareal, og det vil give mening, at lede den gamle å ud i dette område. Denne del af parken vil stadig kunne bruges til oversvømmelse ved store kraftige skybrud. I den gamle å bør fliserne efterlades i bunden af renden og hvis man fylder ekstra jord ind, bør det kun lægges i bunden af renden, hvor fliserne ligger, så man ikke lægger jord oven på træernes rodsystem.

Ved Vigerslev Alle vil jeg foreslå, at åen igen ledes tilbage til den gamle å ved slusen og ledes igennem de eksisterende rørføringer under Folehaven og gennem den gamle å helt ned til **Vestkærs Alle**. Igen vil jeg foreslå, at I efterlader de gamle fliser i bunden af åen på denne strækning, da optagning af fliserne vil gøre alt for stor skade på træbeplantningen.

Syd for Vestkærs Alle vil det være en flot løsning at følge Jeres plan for den snoede å, der ledes ned igennem område C (Bilag 3 side 4) og helt ned til den gamle å **nord for Risbjerggårds Alle/Stakhaven**.

Igen foreslår jeg, at fliserne i den gamle å efterlades på bunden af renden, og hvis man fylder ekstra jord ind, bør det kun lægges i bunden af renden, hvor fliserne ligger, så man ikke kvæler træerødder på træer der vokser midt på den nuværende å's skrånende sider.

Syd for Risbjerggårds Alle og den resterende vej ud til Kalveboderne vil jeg foreslå, at åen følger den nuværende å, hvor alle fliserne efterlades i bunden af åen for at beskytte den nuværende beplantning langs åsiden samt den forurenede bund syd for Gammel Køge Landevej.

Det man sparer på ikke at grave alle fliserne op på lange strækninger, og det man sparer på ikke at lave det meget tunge anlægsarbejde langs åens østlige bred, kan man i stedet anvende på en lang række **mindre skybrudssikringsprojekter i de 10 kommuner, der i dag leder regnvand ud til Harrestrup å**. Mange steder er man i dag begyndt at lave små LAR-projekter, men dette kan udbygges meget mere. Mange boligblokke er omgivet af store grønne områder med klippet græs, og i disse plæner kan man etablere

store forsænkede regnbede til opsugning af det meste af tagvandet samt vandet fra belægningsarealerne. Regnvandet vil så i høj grad sive ned i grundvandet i stedet for at blive ledt til kloak eller ned til Harrestrup å. Det vil virkelig øge biodiversiteten lokalt, hvis disse græsarealer bliver ændret til forsænkede regnbede med blandede beplantninger samt store områder med blomstereng.

Udover forsænkede regnbede til nedsivning af vand fra tagflader kan man etablere følgende løsninger lokalt:

- Lave vandrender.
- Lave arealer til forsinkelse af vand.
- Lave bassiner.
- Reducere mængden af befæstede arealer.
- Lave gennemtrængelige belægnings.
- Lave faskiner til underjordiske beholdere til genanvendelse af regnvand.
- Lave faskiner til nedsivning i græsplæner.
- Lave faskiner der forbinder flere regnbede med hinanden.
- Lave trug.
- Lave grøfter.
- Etablere grønne tage.

Alle disse løsninger skal i meget højere grad tages i brug ved alt nybyggeri men også tages i brug ved gamle boligselskaber, villakvarterer samt i industriområder. Hvis alle disse løsninger bliver udbygget væsentligt i de 10 kommuner, der støder op til Harrestrup å, vil det være lettere at modstå en 100-årshændelse, og behovet for at udvide bredden af Harrestrup å vil være mindre. Man vil stadig kunne lave slyngninger af åen i to områder af Vigerslevparken og anvende parken til oversvømmelsesarealer for skybrudsvand.